

## Quityi nu nguscua San Pedro ndyaa ca slo ñati ji'i Jesucristo nu ndi'i tyijyu'

<sup>1</sup> Pedro laca na' nu nscua na' quityi re cha' caa slo lcaa cu'ma nu ngusñi ma cha' ji'i Jesús, cu'ma ngu' nu ndi'i tyijyu'. Ntsu'u cu'ma nu ndyalaa ma nde loyuu su cuentya Ponto; xi xa' la tya'a cu'ma ndyalaa ma nde loyuu su cuentya Galacia, jua'a loyuu su cuentya Capadocia, jua'a loyuu su cuentya Asia, jua'a loyuu su cuentya Bitinia cua lye tsa ngañi ma. Cña nu nda ycu'i Jesucristo 'na, bi' laca cha' tsa'a na' chcu'i na' cha' ji'i Ni lo'o xa' la ñati. <sup>2</sup> Tya clyo la cua jlo ti' ycu'i' Ndyosi Sti na lcaa ña'a cha' nu caca nde loo la, bi' cha' ngusubi ycu'i' Ni ji'i ma. Lo'o juani ndyu'ni Xtyi'i ycu'i' Ndyosi cña cha' tyanu lubii cresiya ji'i ma, cha' taquiya' ma ji'i ycu'i' Jesucristo; na cua ngujuii yu lo crusi xqui'ya cu'ma, ndyalú tañi yu cha' caja ñi'ya caca lubii cresiya ji'i ma. Lo'o juani nti' na' cha' ña'a ti tya cua'ni ycu'i' Ndyosi cha' tso'o lo'o ma, cha' jua'a ti ti tyi'i tyiquee ma lcaa hora.

*Ndu ti' na cha' caja chalyuu nu ná nga'a cha' tye ji'na*

<sup>3</sup> Cua'ni tlyu na ji'i ycu'i' Ndyosi, la cui' bi' laca nu ndu'ni tlyu Jesucristo nu Xu'na na ji'i, la cui' Sti Jesucristo nu Xu'na na laca bi'. Tya'na tsa ti' ycu'i' Ni ña'a Ni ji'na, bi' cha' ngua'ni cucui Ni cresiya ji'na; ntsu'u chalyuu cucui ji'na juani, xqui'ya

cha' ndyu'ú ycui' Jesucristo chaca quiya' nu lo'o ngujuii yu. Lo'o nu juani cua ndu ti' na cha' caja chalyuu nu ná nga'a cha' tye ji'na, <sup>4</sup> xqui'ya cha' cua ngua'ni lyaá Jesús ji'na. Ná ntsu'u ni sca cha', ni sca ñati nu taca cua'ni ñu'u ji'i cha' nu cua ngujui ji'na; ni sca na tsiya' ti, ná ca cua'ni tye na bi' ji'i cha' tso'o nu tyacua ji'na ca slo ycui' Ndyosi lo'o cua tye ti cha', ná ntsu'u na nu taca cua'ni cuxi ji'i cha' bi'. <sup>5</sup> Cua ngusñi ma cha' ji'i ycui' Ndyosi, bi' cha' ndu Ni cua ji'i ma juani cha' ña'asii Ni ji'i ma. Ná ntsu'u ni sca na nu nguula la juersa ji'i, nu taca ji'i tyijiloo ji'i ycui' Ndyosi; cua'a Ni ji'i ma ji'i nu cuxi, cha' cua'ni lyaá Ni ji'i ma lo'o tye chalyuu re, cha' cua ndyaa Ni ngua'ni cho'o Ni su tyi'i ma ca slo ycui' Ndyosi.

<sup>6</sup> Bi' cha' caca chaa ti' ma juani, cha' tso'o tsa ntsu'u tyiquee ma, masi ntsu'u quiya' xñi'i ti' ma xqui'ya lcaa lo cha' ti'i nu ndyacua ji'i ma; pana xti ti tyempo nu ca xñi'i ti' ma. <sup>7</sup> Ndyacua cha' ti'i ji'i ma jua'a, cha' taca cua'ni cuayá Ni ji'i ma, si chañi cha' ngusñi ma cha' ji'i ycui' Ni. Jlo ti' ma cha' quiña'a tsa nga'a chcuá oro; pana hora ti ndu'ni cuayá ngu' ji'i oro bi' lo'o quii' cha' tyalá bi', cha' ña'a ngu' si chañi cha' xcui' oro laca bi'. Nde loo la quiñu'u chcuá oro, tye cha' ji'i, masi quiña'a tsa cña ngua'ni ngu' cha' tyubii oro bi' tya clyo; pana nu cha' ji'i Jesús nu cua ngusñi ma ni, ndulo tsa cha' bi' cuentya ji'i ycui' Ndyosi. Masi quiña'a tsa chcuá oro caja ji'na, ná stu'ba tsiya' ti cha' ji'i bi' lo'o ycui' Jesús. Lo'o ndye ndalo ma ji'i lcaa cha' ti'i nu ndyacua ji'i ma xqui'ya cha' ngusñi ma cha' ji'i Ni, li' tso'o tsa cha' nu caja ji'i ma lo'o tyu'u tucua ycui' Jesucristo caa chaca quiya'; ta Ni sca su tso'o

cha' tyi'i mā slo ycu'i Ni laja xee nu ndubi tsa ca su ntucua ycu'i Ni.

<sup>8</sup> Ntsu'u tsa tyiquee mā ña'a mā ji'i Jesús, masi bilya ña'a mā ji'i Ni; hasta juani tya lyiji ña'a mā ji'i, pana jlya ti' mā cha' lu'ú Ni. Chañi cha' tso'o tsa ntsu'u tyiquee mā juani xqui'ya Jesús, ni ná tye chca cha' hcui' mā lcaa cha' tso'o nu ntsu'u tyiquee mā cuentya ji'i ycu'i Jesús lo'o xa' ñati. <sup>9</sup> Cua ngusñi mā cha' ji'i Ni, bi' cha' taca ca cuayá' ti' mā cha' chañi laca cha' cua'ni lyaá Ni ji'i mā lo'o cua ndye chalyuu.

<sup>10</sup> Nu jyo'o cusu' nu ngua tu'ba ji'i ycu'i Ndyosi sa'ni la ni, nhcui' tsa jyo'o cusu' bi' ji'i cha' tso'o nu cua'ni ycu'i Ndyosi nde loo la, cha' cua'ni lyaá Ni ji'i ñati tya'a ndi'i na chalyuu; xcu'i cuentya ji'i ycu'i Ndyosi nhcui' ngu' cha' bi', pana ná ngua cuayá' tso'o ti' ycu'i ca ngu' bi' ñi'ya nu cua'ni ycu'i Ndyosi cha' caca nde loo la, ni jacua' cua'ni Ni cha' bi'. <sup>11</sup> Xtyi'i ycu'i Cristo ngulu'u lcaa cha' ji'i ngu' bi', ñi'ya nu caca ji'i ycu'i Cristo nde loo la, ñi'ya nu hcube' yu nde loyuu chalyuu, ñi'ya nu tlyu tsa cha' tso'o nu caca ji'i yu lo'o tyaa yu ca slo ycu'i Ndyosi chaca quiya'. Lo'o li' ngulana tsa nu ngu' jyo'o bi', cha' quije cha' ji'i ngu' tilaca caca nu Cristo bi', ni tsá tyu'u tucua yu nde chalyuu.

<sup>12</sup> Pana ná nquije cha' bi' ji'i ngu' bi' li'; sca ti cha' nhcui' ycu'i Ni lo'o ngu' bi', cha' si'i ycu'i ngu' bi' laca nu ca cuayá' tso'o ti' ñi'ya caca cha' bi' tyempo nde loo la. Pana cu'mā ni, nu lijya chalyuu nde loo la ji'i ngu' jyo'o bi', nchca cuayá' ti' mā juani, xqui'ya cha' cua ndyuna mā lcaa cha' tlyu nu ngua'ni Jesucristo. Cua ndacha' liñi ya cha' bi' ji'i mā; chacuayá' ji'i Xtyi'i ycu'i Ndyosi ngulu'u

ya cha' bi' ji'ḡ mā, cha' cua nda ycu' Ndyosi Xtyi'i ycu' Ni lija lo ya nde chalyuu. Lo'o jua'a lcaa xca ji'ḡ ycu' Ni nu ndi'ḡ slo Ni, lcaa ngu' bi' nti' tsa ngu' ca cuayá' ti' ngu' lcaa cha' nu ngua ji'ḡ Cristo lo'o ñaa yu nde chalyuu.

*Nti' ycu' Ndyosi cha' caca lubii cresiya ji'na lcaa tsq lo'o tya ndi'ḡ na chalyuu*

<sup>13</sup> Bi' cha' culacua xi ti' mā, tii ti' mā tyi'ḡ mā chalyuu, cha' lcaa tsq jatya mā ji'ḡ cha' tso'o nu cua tlyu xi, nu cua'ni Ni lo'o mā lo'o cua'ni lyaá lyiji Ni ji'ḡ mā; jua'a caca nu lo'o tyu'u tucua Jesucristo chaca quiya'. <sup>14</sup> Taquiya' tso'o mā ji'ḡ cha' nu nchcui' ycu' Ndyosi cha' caca mā sñi' Ni nu tso'o tsa ndu'ni; nga'aa cua'ni mā cua ña'a ca cha' cuxi nu ndiya ti' mā ñi'ya nu ngua'ni mā tya sa'ni la, nu lo'o bilya ca cuayá' ti' mā cha' tso'o ji'ḡ ycu' Ndyosi. <sup>15</sup> Xcu' na lubii tsiya' ti laca ycu' Ndyosi, xcu' liñi tsa cha' nu ndu'ni Ni, lo'o jua'a laca Ni nu Xu'na na juani. Bi' cha' nti' Ni cha' xcu' lubii tsa caca cresiya ji'ḡ mā, xcu' cha' liñi cua'ni mā. <sup>16</sup> Ndi'ya nscua cha' lo quityi ji'ḡ ycu' Ndyosi: “Cua'ni mā cha' caca lubii cresiya ji'ḡ mā lcaa hora, cha' xcu' lubii tsa laca na' tsiya' ti”, nacuj ycu' Ndyosi.

<sup>17</sup> Xcu' liñi ti ndu'ni cuayá' Ni ji'ḡ ñati, ñi'ya laca cha' tso'o nu ngua'ni scaa ngu', ñi'ya laca cha' cuxi nu ngua'ni scaa ngu' laja lo'o ndi'ḡ ngu' chalyuu. Bi' cha' ntsu'u cha' cutsij mā xi lo'o chcu' mā lo'o ycu' Ndyosi ndi'ya: “Sti ya”, ñacuj mā ji'ḡ Ni. Ntsu'u cha' taquiya' mā ji'ḡ ycu' Ndyosi Sti na lcaa tsq lo'o tyi'ḡ mā chalyuu, cha' xcu' cha' tso'o cua'ni mā cuentya ji'ḡ Ni. <sup>18</sup> Cua ngua'ni lyaá Ni ji'ḡ mā ji'ḡ lcaa cha' cuxi nu ntsu'u ji'ḡ mā, bi' cha' nga'aa

ntsu'u cha' cube ti' mā ji'ḷi lcaa cha' nu nguxtyanu jyo'o cusu' ji'na cha' cua'ni na. Nda jyo'o cusu' bi' cha' bi' lo'o na, masi jlo ti' ngu' bi' cha' ná caja ñi'ya nu clyaá na ji'ḷi qui'ya nu ntsu'u ji'na lo'o cha' bi'. Pana cua nda ycui' Ndyosi caya' cha' tyu'ú na su lubii juani; si'i cñi plata laca cha' bi', ni si'i cñi oro laca nu nda Ni, cha' si cñi laca bi' ni, quiñu'u bi' masi chalyuu juani ti. <sup>19</sup> Nu lo'o ngujuii Cristo lo crusi lo'o ndyalú tañi ycui', li' nda Ni caya' loo qui'ya nu ntsu'u ji'na, cha' ngua Cristo ñi'ya nti' sca msta lu'ú nu xcui' na tso'o, nu xcui' na lubii; lo'o nu tañi ycui' Cristo bi' ni, bi' laca caya' nu ngua'ni lyaá ji'na.

<sup>20</sup> Tya clyo lo'o bilya cuiñá Ni chalyuu, cua jlo ti' ycui' Ndyosi cha' ntsu'u cha' cua'ni Cristo cña tonu bi'; pana ngujuatya ycui' Ni ni jacua' nu tyalaa tyempo bi'. Li' ñaa Cristo, ngua'ni yu cña bi' cuentya ji'na, cha' tyacua cha' tso'o bi' ji'na.

<sup>21</sup> Xqui'ya Cristo, bi' cha' jlya ti' mā ji'ḷi ycui' Ndyosi, cha' cua ngua'ni ycui' Ni cha' ndyu'ú Cristo chaca quiya' lo'o cua ngujuii yu. Lo'o li' nda ycui' Ndyosi sca su tso'o su tyi'ḷi Cristo, ca su tlyu su ntucua ycui' Ni. Ngua'ni Cristo cña tonu bi', cha' taca xñi mā cha' ji'ḷi ycui' Ndyosi, lo'o li' taca tyu ti' mā cha' caca lcaa ña'a cha' nu nacui' Ni cha' caca.

<sup>22</sup> Xqui'ya cha' nxyucua Xtyi'i ycui' Ndyosi ji'ḷi mā, na cua ndaquiya' mā ji'ḷi cha' liñi nu nda ycui' Ndyosi lo'o na, bi' cha' ngua lubii cresiya ji'ḷi mā; juani taca caca tso'o tyiquee mā ña'a mā ji'ḷi tya'a ñati mā. Pana tyucui tyiquee mā ntsu'u cha' caca tso'o tyiquee mā ña'a mā ji'ḷi tya'a ñati mā, si'i ñi'ya ndu'ni ngu' nu ntsu'u tucua cha' tyiquee ngu' cua'ni cu'mā. <sup>23</sup> Laca mā ñi'ya si cua ngula mā

chaca quiya', pana si'i ñi'ya nu ngula ti ma jii' xtya'a ma; cua ngua cucui cresiya jii' ma xquiy'a cha' nduna ma cha' nu nchcui' ycui' Ndyosi nu lu'ú ca, ycui' Ndyosi nu ná nscua cha' cajaa Ni tsiya' ti. <sup>24</sup> Ndi'ya nscua cha' lo quityi jii' ycui' Ndyosi:

Ñi'ya laca quixi', jua'a laca ñati chalyuu.

Lcaa na nu tso'o ña'a nu ntsu'u jii' ñati laca ñi'ya nti' sca queé nu ndyu'ú ne' quixi' ti;

ndyanaa quixi' bi', li' ndye queé bi', ngüityi tsiya' ti.

Lo'o jua'a laca lo'o ñati lo'o lcaa cha' tso'o nu ntsu'u jii' ngu' nde chalyuu,

tye cha' tso'o bi' jii' ngu' stu'ba ti lo'o ycui' ngu'.

<sup>25</sup> Pana scaa cha' nu nchcui' ycui' Ndyosi ni, tyanu cha' bi';

ná quiñu'u cha' bi' tsiya' ti.

Jua'a nacui' quityi bi'. Lo'o jua'a nu cha' tso'o jii' ycui' Ndyosi nu ngulu'u ya jii' ma, la cui' cha' bi' laca nu ná quiñu'u tsiya' ti.

## 2

<sup>1</sup> Lo'o cu'ma ni, nga'a cha' xtyanu ma jii' lcaa cha' cuxi nu ntsu'u tyiquee ma ña'a ma jii' tya'a ñati ma; nga'aa cñilo'o ma jii' tya'a ma, nga'aa si'i tucua cha' tyu'u tyiquee ma, nga'aa tyacui ti' ma jii' sca na nu ntsu'u jii' tya'a ñati ma, nga'aa chcui' ma cuentyu jii' tya'a ñati ma. <sup>2</sup> Ñi'ya laca sca cubi' cuañi' nu ngula ca ti, jua'a laca cu'ma cuentya jii' ycui' Ndyosi, cha' tsubi' ti ngusñi ma cha' jii' ycui' Ni. Lu'ba ti ntyi' cubi' cuañi' cha' ntyute' tsa; si ná cati' lu'ba ti, ná caluu cubi' tsiya' ti. Lo'o jua'a cu'ma ni, tso'o la si cua'ni cña ti' ma cha' ca tsa'a la ma cha' jii' ycui' Ndyosi, cha' ñi'ya nti' styi', jua'a

laca cha' ji'i ycuí' Ndyosi cuentya ji'i ma. Cua'ni bi' cha' caca nguula la ti' tyiquee ma cuentya ji'i ycuí' Ndyosi, cha' taca clyaá ma ji'i cha' cuxi. <sup>3</sup> Cua ndyo'o cuayá' ma xi styi' bi', bi' cha' ngua cuayá' ti' ma cha' tso'o tsa ntsu'u tyiquee nu Xu'na na ña'a Ni ji'na.

*Laca Cristo ñi'ya nti' sca quee nu ntucua quiya' ni'i*

<sup>4</sup> Ycuí' Cristo nu Xu'na na ni, ñi'ya nti' sca quee nu ntucua quiya' ni'i, jua'a laca yu, masi na lu'ú ycuí'. Nacuí ñati chalyuu nu nti' cuiña ni'i cha' ná tso'o quee bi'; ná ca cua'ni ngu' cña tso'o lo'o bi', nacuí ngu'. Pana la cui' Jesús laca nu cua ngusubi ycuí' Ndyosi ji'i cha' caca cña ji'i Ni, cha' tyucua yu ca su ntucua quiya' cha', lcaa cha' nu ntsu'u ji'i ycuí' Ndyosi.

Bi' cha' nga'a cha' tyatí tso'o tyiquee ma cha' ji'i Cristo bi', <sup>5</sup> cha' lo'o cu'ma caca ma ñi'ya si laca ma tyuu cha' tya' sca ni'i ji'i ycuí' Ndyosi, masi ña'a lu'ú ti ma. Li' xñi ycuí' Ni tyuu bi', cha' cuiña Ni sca ni'i nu tacati tsa cuentya ji'i ycuí' Ni. Chaca cha' ni, ñi'ya nti' sti jo'ó nu lubii cresiya ji'i tsiya' ti, jua'a caca lcaa cu'ma, cha' taca ji'i ma sta ma msta slo ycuí' Ndyosi juani xqui'ya Jesucristo; nu msta bi' laca ycuí' ca ma, si chañi cha' tyucui tyiquee ma nti' ma taquiya' ma ji'i cha' nu nchcui' ycuí' Ndyosi. <sup>6</sup> Ndi'ya nscua cha' lo quityi ji'i ycuí' Ndyosi:

Ña'a ma yi'a. Cua ngusubi na' ji'i sca ñati nu ndulo tsa cha' ji'i, ñi'ya nti' sca quee tonu nu quiña'a tsa nga'a, nacuí ycuí' Ndyosi.

Sta na' ji'í ñati bi' cha' caca quee nu nscua quiya' ni'í 'na nde quichí Sión.

Lcaa ngu' nu xñi cha' nu nchcui' nu ñati bi', caca tso'o tyiquee ngu' li';

cha' liñi tsiya' ti laca cha' nu nchcui' ñati bi'.

Jua'a laca cha' nu nscua lo quityi bi'.

<sup>7</sup> Lo'o cu'ma ni, ndulo tsa cha' ji'í quee bi' cuentya ji'í ma, cu'ma nu ngusñi ma cha' ji'í ycuí' Ndyosi; pana cuxi tsa cha' caca ji'í ñati nu ná jlya ti' ji'í ycuí' Ndyosi tsiya' ti. Ndi'ya nscua cha' lo quityi cha' ji'í quee bi':

Cua nguxcuaa cuityi ni'í quee tonu bi' clyo, cha' ná tso'o ña'a quee bi' ngua ti' ngu';

pana juani cua ngujui cña nu cua'ni quee bi', cha' ndu su ndulo la cha' ji'í cuentya ji'í ycuí' Ndyosi.

<sup>8</sup> Ndi'ya nscua chaca cha' nu nchcui' ji'í quee bi' chaca se'í lo quityi:

Tyeje sna quiya' ngu' chu' quee bi', clyú ngu' tyucui su lijya ngu' lo'o tyucua quee bi' quiya' ngu'.

Jua'a nscua cha' lo quityi bi'; na nclyú ngu' tyucui cha' ná ndaquiya' ngu' ji'í cha' nu nchcui' ycuí' Ndyosi. Ngua'ni ycuí' Ndyosi jua'a cha' ná taca tya'a ngu' tyucui ji'í Ni si ná xñi ngu' cha' ji'í ycuí' Ni.

### *Ñati nu ntsu'u cha' ji'í lo'o ycuí' Ndyosi*

<sup>9</sup> Pana cu'ma ni, cua ngusubi ycuí' Ndyosi ji'í cu'ma cha' caca ma ña'a tsaca taju ñati nu ndyu'ni tlyu ji'í ycuí' Ni. Laca ma ñi'ya laca sca latya sti jo'ó nu cuentya ji'í ycuí' Ndyosi nu laca loo tsiya' ti; ñi'ya tsaca taju ñati lubii laca ma cha' cua'ni



tlyu mā jil'i ycu'i Ndyosi lcaa tsa. Ndu'ni Ni lo'o mā: “Ñat'i 'na laca mā”, nacui Ni. Bi' cha' nti' tsa Ni cha' hcui' mā lo'o lcaa ñat'i lcaa ña'a cha' tso'o nu ngua'ni ycu'i Ndyosi lo'o mā; cua ngulo Ni jil'i mā jil'i chalyuu cuxi su talya tsa ña'a, cha' tya'a mā ca su ndubi tsa xee jil'i ycu'i Ni. <sup>10</sup> Nu juani laca mā ñat'i jil'i ycu'i Ndyosi, masi nu ngua tya tsubi' la ná ntsu'u cha' jil'i mā lo'o ycu'i Ndyosi tsiya' ti. Lo'o jua'a cua nchca cuayá' ti' mā juani cha' ndyu'ni tya'na tsa ti' Ni jil'i mā, masi tya tsubi' la ná nchca cuayá' ti' mā cha' jil'i ycu'i Ndyosi tsiya' ti.

*Ndi'i na chalyuu cha' cua'ni na cua ña'a ca cña ñi'ya nu nti' ycu'i Ndyosi cha' cua'ni na*

<sup>11</sup> Cu'mā ngu' tya'a tso'o na, cua nscua cha' tyi'i na ca slo ycu'i Ni tyempo ca nde loo la, bi' cha' nga'a cha' tyi'i na chalyuu juani ñi'ya si laca na ngu' tyijyu' nu ná ntsu'u tyi ngu'. Lye tsa hcui' na' lo'o mā juani cha' nga'aa cua'ni mā cua ña'a ca cha' cuxi nu ndijña tyiquee mā cha' cua'ni mā; nga'aa taquiya' mā jil'i cha' cuxi bi', cha' jua'a nga'aa caca jil'i nu cha' cuxi bi' cua'ni ñu'u jil'i mā. <sup>12</sup> Xcui' cha' liñi cua'ni mā lacua; xcui' cha' tso'o cua'ni mā, xqui'ya nu ñat'i nu ná jlya ti' jil'i ycu'i Ndyosi tsiya' ti, cha' lo'o ngu' bi' taca ca cuayá' ti' ngu' cha' ñat'i tso'o laca mā. Nu juani nti' ngu' bi' cha' cuxi tsa ñat'i laca mā, bi' cha' tso'o la si cua'ni mā xcui' cha' tso'o ti cha' ña'a ñat'i bi' jil'i mā; li' ta ngu' bi' cuentya cha' chañi cha' ñat'i tso'o laca mā. Lo'o ñat'i bi' cua'ni tlyu jil'i ycu'i Ndyosi tsa nu cua'ni cuayá' Ni jil'i ñat'i li'.

<sup>13</sup> Xqui'ya Jesucristo nu Xu'na na tucúa mā cha' jil'i lcaa ngu' nu laca loo, masi rey nu laca loo tsiya'

ti ji'i nasiyu re, <sup>14</sup> masi ngu' gobernador nu laca cña cuentya ji'i rey bi'. Ngu' nu laca gobernador ni, nchcube' ngu' ji'i ñati nu ndyu'ni cha' cuxi, lo'o jua'a ndu'ni chi' ngu' loo cua ña'a ca ñati nu ndyu'ni cña tso'o. <sup>15</sup> Pana nti' ycu' Ndyosi cha' cua'ni ma xcu' cña tso'o, nga'aa caca chcu' ngu' cha' cuxi ji'i ma li'; masi nu ngu' nu ná nti' ca cuayá' ti', masi nu ngu' nu ná jlo ti' tsiya' ti, ni sca quiya' ná ntsu'u cha' sta ngu' bi' qui'ya ji'i ma li'. <sup>16</sup> Ñati nu ndi'i tso'o ti laca ma juani, pana ná tso'o si ná taquiya' ma ji'i ngu' nu laca loo lo yuu chalyuu; msu ji'i ycu' Ndyosi laca ma juani, bi' cha' tso'o la si cua'ni ma cña nu cuentya ji'i ycu' Ni lacua, cha' ña'a xa' ñati cha' ntsu'u cha' ji'i ma lo'o Ni. <sup>17</sup> Tso'o si tucua' ma cha' nu nchcu' lcaa ñati. Lo'o jua'a cua'ni ma cha' tso'o ti caca tyiquee ma ña'a ma ji'i lcaa ñati ji'i Cristo, cha' tya'a ma laca ngu' bi'. Ndu'ni cha' cutsii ma xi ji'i ycu' Ndyosi, lo'o jua'a ndu'ni cha' cua'ni chi' ma loo rey nu laca loo tsiya' ti chalyuu.

*Ñi'ya nu nga'a cha' cua'ni ngu' msu lo'o xu'na ngu'*

<sup>18</sup> Cu'ma nu laca ma msu ji'i ñati ni, taquiya' tso'o ma cña ji'i xu'na ma, masi ndube ti' xu'na ma ji'i ma xqui'ya cha' tso'o tyiquee ngu' ña'a ngu' ji'i ma, masi xña'a tyiquee ngu' ña'a ngu' ji'i ma. <sup>19</sup> Tso'o tsa ndyu'ni sca msu nu laca ñati ji'i ycu' Ndyosi, nu lo'o ndalo tyiquee msu bi' ji'i xu'na yu, masi xña'a tsa xu'na yu, masi cha' laja ti xcube' xu'na yu ji'i yu. <sup>20</sup> Si quiji'i xu'na msu ji'i sca msu ji'i xqui'ya cha' ngua'ni msu bi' sca cha' cuxi, ná sca cha' laca li'; nga'a cha' chcube' msu bi'. Pana cuentya ji'i ycu' Ndyosi, tso'o tsa ndu'ni sca msu

si talo tyiquee msu bi' lo'o xcube' xu'na yu ji'i yu laja ti, nu lo'o tso'o tsa ndaquiya' msu bi' ji'i cña ji'i xu'na yu. <sup>21</sup> Tya lo'o ngusubi Ni ji'i ma, tya li' jlo ti' Ni cha' jua'a xcube' ngu' ji'i ma, cha' la cui' jua'a nguxcube' ngu' ji'i ycuil' Cristo tya clyo la cuentya ji'i cu'ma. Jua'a ngua cha' ngulu'u Cristo ji'i ma ñi'ya caca talo tyiquee ma lo'o xcube' ngu' ji'i ma. <sup>22</sup> Ná ntsu'u ni sca qui'ya ji'i nu Cristo bi', ni sca cha' cuiñi ná nchcui' yu; <sup>23</sup> masi nchcui' ngu' cha' suba' lo'o yu, ni sca cha' tyaala ná nguxacui yu ji'i ngu'; nguxcube' tsa ngu' ji'i yu, pana ná ngua ñasi' yu ji'i ngu' li'. Sca ti lo'o ycuil' Ndyosi Sti yu nchcui' yu ji'i cha' cuxi nu ndyu'ni ngu' lo'o, cha' sca ti ycuil' Ni laca nu xcui' liñi ndu'ni cuaya' ji'i ñati. <sup>24</sup> Ycuil' Cristo laca nu sca ti quiya' ngujui'i ca'a ngu' ji'i lo crusi cha' taca cuityi Ni qui'ya nu ntsu'u ji'i lcaa na, cha' clyaa na ji'i qui'ya nu ntsu'u ji'na; bi' cha' cuentya ji'i Cristo taca tyi'i na chalyuu juani, cha' jua'a tyaja'a na cua'ni na xcui' cha' tso'o nu nti' ycuil' nu Xu'na na cha' cua'ni na. Xqui'ya cha' nchcube' ycuil' Cristo, bi' cha' ngua ti cha' cuxi nu ntsu'u tyiquee na, ñi'ya nti' lo'o ngua ti cha' quicha na lo'o ndyaca tso'o na. <sup>25</sup> Lo'o juani nga'aa ndya'a yu'u ti ma, ñi'ya ndya'a yu'u xlya'; na cua nguxtyuu ma ñaa ma ca su nga'a ycuil' nu Xu'na ma nu ña'asi' ji'i cresiya ji'i ma.

### 3

#### *Ñi'ya ntsu'u cha' tyi'i ñati lo'o clyo'o*

<sup>1</sup> Lo'o jua'a cu'ma ngu' cuna'a ni, ntsu'u cha' taquiya' ma ji'i cha' nu nchcui' clyo'o ma, cha' nu qui'yu laca loo ji'i nu cuna'a, masi tya lyiji taquiya'

nu qui'yu bi' ji'i ycu' Ni. Pana lo'o ña'a nu ngu' qui'yu clyo'o ma lcaa cha' tso'o nu ndu'ni ma, li' xñi ngu' cha' ji'i ycu' Ni, masi bilya chcu' ma lo'o ngu' ji'i cha' bi'; <sup>2</sup> lo'o ña'a clyo'o ma cha' nduna ma cha' nu nchcu' ycu' ngu' lo'o ma, cha' lubii cresiya ji'i ma, ná tyiquee' taquiya' ngu' bi' ji'i cha' liñi ji'i ycu' Ndyosi li'. <sup>3</sup> Lcaa cu'ma ngu' cuna'a ni, tso'o si ña'asi ma ji'i quicha' hique ma; pana ná nti' cha' culiji quiña'a tsa hora ji'i ma, ni ná nti' cha' culiji quiña'a tsa cñi ji'i ma, cha' cua'ni cho'o ma quicha' hique ma. Ná ntsu'u cha' tyacui chcu' jyaca ma nu quiña'a tsa ntsu'u loo, ni ná ntsu'u cha' cacu' ma late' nu quiña'a tsa nga'a. Si'i na cacu' nu cuna'a nu cua'ni cha' ndiya la ti' ngu' ji'i. <sup>4</sup> Pana ycu' Ndyosi ndiya la ti' ji'i nu cuna'a nu tso'o tsa cha' ntsu'u tyiquee ngu'; si ná liye' ti' ngu', si ná tyaala ngu', bi' laca ngu' cuna'a nu ndiya ti' ycu' Ndyosi ña'a Ni ji'i. Ñi'ya laca sca na nu tso'o tsa ña'a, nu quiña'a tsa nga'a, jua'a laca ngu' cuna'a nu ná cuxi tyiquee tsiya' ti cuentya ji'i ycu' Ni. <sup>5</sup> Ná cuxi tyiquee tsiya' ti jyo'o ma' cusu' nu ntsu'u cha' ji'i lo'o ycu' Ndyosi nu ngua cua sa'ni. Tso'o tsa ña'a ma' cusu' bi', cha' ngua'ni tlyu ma' ji'i ycu' Ni, lo'o jua'a ndaquiya' ma' ji'i cha' nu nchcu' clyo'o ma'. <sup>6</sup> Jyo'o ma' Sara ngua'ni ma' jua'a, cha' ndaquiya' ma' bi' ji'i jyo'o Abraham nu ngua clyo'o ma'; “xu'na na”, nacui ma' bi' ji'i. Lo'o cu'ma ni, ñi'ya si laca ma sñi' ma' Sara bi', jua'a laca cu'ma ngu' cuna'a juani, si xcui' cha' tso'o ndu'ni ma. Nga'aa ntsu'u cha' cutsii ma, nga'aa ntsu'u cha' culacua tsa ti' ma li'.

<sup>7</sup> Lo'o jua'a cu'ma ngu' qui'yu ni, tso'o ti tyi'i

mā lo'o clyo'o mā, cua'ni tyaca'a mā jil'i clyo'o mā; masi xtyi la juersa ntsu'u jil'i nu cuna'a, pana stu'ba ti laca tyucuaa mā cuentya jil'i ycu'i Ndyosi, cha' cua nda Ni chalyuu nu ná nga'a cha' tye jil'i tyucuaa mā. Si cua'ni mā tso'o jua'a, tso'o ti tyil'i mā to' tyi mā; li' ná caja sca cha' cuxi nu cua'a jil'i mā, nu cua'ni cha' ná chcu'i mā lo'o ycu'i Ndyosi.

*Ñi'ya nu chcube' ngu', masi xcui' cha' tso'o ndu'ni ngu'*

<sup>8</sup> Lcaa cu'mā ni, nga'a cha' caca stu'ba tyiquee mā lo'o tya'a mā, cha' tya'a ngusñi mā cha' jil'i Cristo laca mā; nga'a cha' cube ti' mā jil'i tya'a mā, nga'a cha' cua'ni tyaca'a mā jil'i lcaa tya'a mā. Lo'o jua'a cua'ni tya'na ti' mā jil'i tya'a mā, ná cua'ni liye' ti' mā ña'a mā jil'i ngu' bi'. <sup>9</sup> Ná cua'ni cuxi mā lo'o tya'a ñati mā, masi ngua'ni cuxi ngu' lo'o mā; lo'o jua'a ná chcu'i tyaala mā lo'o tya'a ñati mā, masi tyaala tsa nchcu'i ngu' lo'o mā. Na cua ngusubi ycu'i Ni jil'i mā cha' xtyucua Ni jil'i cu'mā, bi' cha' tso'o la si chcu'i mā lo'o ycu'i Ndyosi cha' xtyucua Ni jil'i ngu' tyaala bi'. <sup>10</sup> Ndi'ya nscua cha' lo quityi jil'i ycu'i Ndyosi:

Lcaa ngu' nu nti' caja chalyuu tso'o jil'i ngu', cha' ca chaa ti' ngu',

nga'a cha' cua'a ngu' bi' jil'i ycu'i ca ngu' cha' ná chcu'i ngu' cha' cuxi;

la cui' jua'a ná tso'o si tyu'u cha' cuiñi tu'ba ngu' bi'.

<sup>11</sup> Ntsu'u cha' tyaatsu' ngu' bi' jil'i lcaa cha' cuxi nu ntsu'u jil'i ngu', cha' nga'aa cua'ni ngu' cha' cuxi bi'.

Xcui' cha' tso'o ntsu'u cha' cua'ni ngu' bi'.

Lo'o li' ntsu'u cha' xtyucua ngu' bi' ji' tya'a ñati  
 ngu' lcaa tsa,  
 xqui'ya cha' tso'o ntsu'u tyiquee ngu' bi' ña'a ngu'  
 ji' tya'a ñati ngu'; jua'a nga'aa xu'u tya'a  
 ngu' bi' li'.

<sup>12</sup> Tso'o la si jua'a cua'ni ngu'; cua'ni tyaca'a ycui'  
 nu Xu'na na ji' nu ñati nu tso'o tyiquee bi'  
 li',

cuna Ni lo'o chcu' ngu' bi' lo'o Ni.

Pana lye tyi' loo Ni ña'a Ni ji' ñati nu xña'a tyiquee.  
 Jua'a nchcu' lo quityi bi'.

<sup>13</sup> Ná ntsu'u cha' cua'ni cuxi ngu' lo'o ma, si xcui'  
 cha' tso'o ti cua'ni ma. <sup>14</sup> Pana si ntsu'u quiya'  
 nu cua'ni lya' ti' ngu' ji' ma xqui'ya sca cha' tso'o  
 nu ndyu'ni ma, tso'o la si ná caca xñi' ti' tyiquee  
 ma li'; ná cube ti' ma, ná cutsii ma ji' ngu' bi'.

<sup>15</sup> Tyucui tyiquee ma cua'ni tlyu ma ji' Cristo, cha'  
 chañi cha' laca Ni nu Xu'na na. Lo'o jua'a culacua  
 xi ti' ma ñi'ya caca xacu' ma cha' ji' ngu' lo'o  
 xcuane ngu' ji' ma ndi'ya: ¿Ni cha' laca ndu' ti'  
 ma ji' nu Cristo bi'? Tso'o ti xacu' ma cha' ji'  
 ngu' bi', ná cua'ni tyixi ma lo'o ngu' bi'. <sup>16</sup> Xcui'  
 cha' tso'o cua'ni ma lo'o ngu' lacua, cha' taca tyanu  
 lubii cresiya ji' ma; li' caca tyuju'u ti' nu ngu'  
 cuiñi bi', ngu' nu nchcu' cuentyu ji' ma xqui'ya  
 cha' tso'o nu ndyu'ni ma cuentya ji' Cristo. <sup>17</sup> Si  
 ntsu'u cha' chcube' na, tso'o la xcube' ngu' ji'na  
 xqui'ya sca cha' tso'o nu ndyu'ni na, si ta ycui'  
 Ndyosi chacuayá' ji' ngu'; pana si ngua'ni na sca  
 cha' cuxi, liñi tsa ndyu'u cha' si xcube' ngu' ji'na li'.

<sup>18</sup> Ycui' Cristo ngujuii xqui'ya qui'ya nu ntsu'u  
 ji'na, masi lubii tsiya' ti cresiya ji' yu; nchcube' yu  
 cuentya ji'na, cha' cuxi tsa tyiquee na. Lo'o juani

taca tyalaa na slo ycuí' Ndyosi xqui'ya nu Cristo bi'. Sca ti quiya' ngua cha' ti'í bi' jí'í Cristo, ndye cña jí'í yu nde loyuu chalyuu li'. Ndyujuii ngu' jí'í nu ñatí nu naa Jesucristo bi', pana ngua'ni Xtyi'í ycuí' Ndyosi cha' ndyu'ú yu chaca quiya'. <sup>19</sup> Xtyi'í ycuí' Cristo ngua nu ndyaa ne' ni'í chcuá su ntsu'u ngu' jyo'o ca bilyaa, cha' chcuí' Ni lo'o ngu' jyo'o bi'. <sup>20</sup> Ná ntaja'a ngu', ná ndaquiya' ngu' jyo'o bi' jí'í ycuí' Ndyosi cua sa'ni la lo'o nguti'í ngu' chalyuu. Ntsu'u xi ngu' jyo'o bi' nu nguti'í tyempo lo'o ngüiña jyo'o Noé yaca ni'í bi'. Ngjuatya ycuí' Ndyosi jí'í ngu' bi', ngua ti' Ni cha' taquiya' ngu' bi' jí'í Ni, lo'o ná ntaja'a ngu' bi' tsiya' ti; bi' cha' snu' tya'a ti ñatí ngulaá ne' yaca ni'í bi' lo'o ngua'ya tyo clyaa tyempo bi'. <sup>21</sup> Ñi'ya nu ngua'ni lyaá Ni jí'í ngu' nu nguta'a ne' yaca ni'í bi' lo hitya nu ngua sa'ni la, cha' ndaquiya' ngu' bi' jí'í cha' nu nchcuí' ycuí' Ni; jua'a clyaa mā juani, cha' cua ndaquiya' mā jí'í cha' nu nchcuí' Ni. Cua ndyaa mā lo hitya cha' tyucuatya mā li'. Si'í na caata ti na chcu laca cha' bi', si'í cha' cuu' cuaña' na, bi' cha' tyucuatya na li'; ndi'ya laca cha': na cua ndijña na jí'í ycuí' Ndyosi cha' cua'ni lubii Ni jí'í cresiya jí'na xqui'ya cha' cua ndyu'ú Jesucristo chaca quiya', bi' cha' ntyucuatya na. <sup>22</sup> Na cua ndyaa Jesucristo nde cua, lo'o juani ndi'í yu la'a tsu' cui ca su ntucua ycuí' Ndyosi. Nu Jesucristo bi' ni, laca yu loo jí'í lcaa xca jí'í ycuí' Ndyosi, jí'í lcaa ngu' nu laca cña, jí'í lcaa cui'í tso'o nu nchca xi jí'í; laca yu loo tsiya' ti.

## 4

*Cua'ni na cua ña'a ca cña jí'í ycuí' Ndyosi nu*

*nchca ji'na*

<sup>1</sup> Lo'o ndyi'u ti' mā cha' nchcube' Cristo nde chalyuu, li' caca nguula la ti' mā cha' talo tyiquee mā lo'o chcube' cu'mā; ñi'ya nu ndalo tyiquee ycuí' Cristo, jua'a taca talo tyiquee mā lo'o chcube' mā li'. Nga'aa caca cua'ni cha' cuxi ngana ji'i mā si lo'o cu'mā chcube' mā jua'a. <sup>2</sup> Lo'o li' nu cha' cuxi nu ndiya ti' ñati chalyuu ni, nga'aa si'i cha' bi' nu caca loo ji'i mā lcaa tsa lo'o ndi'i mā chalyuu; xcui' cña nu ndiya ti' ycuí' Ndyosi cha' cua'ni mā, bi' laca cña nu cua'ni mā, cha' sca ti' ycuí' Ndyosi caca loo ji'i mā li'. <sup>3</sup> Tyempo nu nteje tacui, cua ngua'ni mā lcaa cha' cuxi ñi'ya nu ndiya ti' ñati nu ná ntsu'u cha' ji'i lo'o ycuí' Ndyosi tsiya' ti. Cuayá' tsa lo cua ti cha' cuxi: bi' cha' nga'aa cua'ni suba' mā lo'o tya'a ñati mā juani, nga'aa cua'ni mā lcaa lo cha' cuxi nu ndiya ti' mā cua sa'ni la; nga'aa caca cu'bi mā, nga'aa tyeje tacui mā cuayá' cacu mā, co'o mā, ñi'ya nu ndyu'ni ngu' nu ná ndube ti' lo'o ndya'a ngu' bi' ta'a; nga'aa cua'ni tlyu mā ji'i lcuí jo'ó, cha' suba' tsa cha' bi' cuentya ji'i ycuí' Ndyosi. <sup>4</sup> Ngua'ni mā cha' cuxi jua'a cua tsubi' la; lo'o juani nu ñati nu ngua tya'a tso'o mā nquicha', ndube tsa ti' ngu' cha' nga'aa nti' mā cua'ni mā cua ña'a ca cha' cuxi nu ngua'ni mā cua tsubi' la. Ná nchca cuayá' ti' ñati bi' ni cha' laca nga'aa ndu'ni mā jua'a, bi' cha' nchcui' ngu' bi' cuentyu ji'i mā juani. <sup>5</sup> Pana ná cube ti' mā, ntsu'u cha' xacuí ngu' bi' cha' ji'i ycuí' Ndyosi cuentya ji'i cha' cuxi nu ndu'ni ngu' chalyuu. Cua ngulala ti' tyalaa tsa nu cua'ni cuayá' Ni ji'i lcaa ñati, masi ngu' jyo'o, masi ngu' nu tya ndi'i chalyuu. <sup>6</sup> Lo'o jua'a ngu' nu cua ngujuii, nu cua ndyuna cha' tso'o ji'i Jesucristo,



ñati chalyuu ti ngua ngu' bi', bi' cha' ngujuii ngu', ñi'ya nu nscua cha' cajaa lcaa ñati; pana cua'ni Xtyi'i ycu' Ndyosi cha' tyu'ú ngu' bi' chaca quiya', cha' caja chalyuu nu ná nga'a cha' tye ji'i ngu' bi', cha' cua ngusñi ngu' cha' ji'i Jesús.

<sup>7</sup> Cua tye ti cha' ji'i lcaa na nu ntsu'u chalyuu; bi' cha' tso'o la si cua'a ma ji'i ycu' ca ma, tii ti ti' ma tyi'i ma chalyuu cha' taca cua'ni ma cña tso'o, cha' lu'ba ti taca chcu' ma lo'o ycu' Ndyosi. <sup>8</sup> Nu cha' nu ndulo tsa cha' cua'ni ma ni, bi' laca cha' xcui' tso'o caca tyiquee ma ña'a ma ji'i tya'a ñati ma. Lo'o si jua'a nti' na ña'a na ji'i tya'a na, ndyu'ni clyu ti' na ji'i qui'ya nu ntsu'u ji'i tya'a na li'. <sup>9</sup> Ta ma xi to' tyi ma su tyi'i tya'a ma, lo'o jua'a ta ma na cacu ngu' lo'o tyalaa ngu' bi' slo ma; ná chcu' ma cha' ti' ji'i tya'a ma xqui'ya cha' ndyalaa ngu' slo ma. <sup>10</sup> Nda xlya'be ti ycu' Ndyosi ñi'ya taca cua'ni scaa ma sca cña tso'o, lcaa ma nu ngusñi ma cha' ji'i Jesús. Ñi'ya lo'o nxtyucua ycu' Ndyosi ji'na cha' caca tya'na ti' na ji'i tya'a ñati na, la cui' jua'a nga'a cha' xtyucua na ji'i ngu' lo'o cua'ni na cña nu nda Ni cha' cua'ni sa scaa na. <sup>11</sup> Culu'u ma cha' ji'i ñati, si bi' laca cña nu cua nda Ni ji'i ma cha' cua'ni ma; culu'u ma tsa ña'a cha' nu nti' ycu' Ndyosi chcu' Ni lo'o ngu'. Lo'o jua'a xtyucua ma ji'i tya'a ñati ma lo'o tyucui juersa nu nda ycu' Ndyosi ji'i ma, si bi' laca cña nu cua nda Ni ji'i ma cha' cua'ni ma. Nu lo'o ña'a ngu' cña tso'o nu ndyu'ni ma bi', li' cua'ni tlyu ngu' ji'i ycu' Ndyosi xqui'ya Jesucristo. Lo'o li' ná nga'a cha' tye cha' cua'ni tlyu ngu' ji'i Cristo bi', cha' laca Cristo loo tsiya' ti. Jua'a caca cha' tu'ni.

*Ntsu'u cha' tyacua cha' ti'í ji'í ñati nu ntsu'u cha' ji'í lo'o Jesucristo*

<sup>12</sup> Cu'ma tya'a tso'o na, masi lye tsa cua'ni lya' ti' ñati ji'í ma, ñi'ya nti' si ntsu'u ma ndyaqui ma lo quii', ná ntsu'u cha' cube tsa ti' ma; ná tso'o si culacua tsa ti' ma li', ñi'ya si ná tso'o tyacua cha' cuxi ji'í ma, nti' ma. Jua'a li' nchca cuayá' ti' Ni si chañi cha' ntsu'u cha' ji'í ma lo'o Ni, si ná chañi cha' bi'. <sup>13</sup> Nga'a cha' caca tso'o tyiquee ma lo'o tyi'u ti' ma cha' ñi'ya ngua lya' ti' ngu' ji'í ycuí' Cristo, jua'a ca lya' ti' ngu' ji'í cu'ma juani. Tlyu tsa laca Cristo cuentya ji'í ycuí' Ndyosi, lye tsa quiji'í xee ji'í Ni lo'o caa ycuí' Cristo chaca quiya' nde loo la; li' ca chaa la ti' ma, ca tso'o la tyiquee ma. <sup>14</sup> Nu lo'o nchcui' ngu' cha' ti'í ji'í ma xqui'ya Cristo, ca tso'o tyiquee ma cha' ndi'í Xtyi'í ycuí' Ndyosi lo'o ma, lo'o jua'a tlyu tsa cha' tso'o ntsu'u ji'í ycuí' Ni. Nchcui' ngu' bi' cha' cuxi ji'í ycuí' Ndyosi; pana cu'ma ni, tso'o tsa si tya cua'ni tlyu ma ji'í Ni. <sup>15</sup> Ná tso'o tsiya' ti si cua'ni ma cha' cuxi. Liñi tsa laca si chcube' ngu' nu lo'o cua'ni ngu' cha' cuxi; masi cujuui' ngu' ji'í tya'a ñati, masi cuaana ngu' na nu ntsu'u ji'í tya'a ñati, masi cua'ni ngu' xa' lo cha' cuxi nu ná ntsu'u chacuayá' cua'ni ngu', masi xuu tya'a ngu' lo'o ngu' nu laca loo, liñi tsa si chcube' ngu' bi'. <sup>16</sup> Pana ná ntsu'u cha' ca tyuju'u ti' ma si xcube' ngu' ji'í ma cha' laca ma ñati ji'í Jesucristo; cua'ni tlyu ma ji'í ycuí' Ndyosi cha' jua'a ndyaca ji'í ma li'.

<sup>17</sup> Cua ndyalaa hora cha' xana cua'ni cuayá' Ni ji'í lcaa ñati, pana clyo nguxana Ni lo'o ñati nu ji'í ycuí' Ni; bi' cha' laca si ntsu'u xi cha' ti'í ji'na juani lo'o nguxana ca ti Ni ndyu'ni cuayá' Ni ji'í ñati,

caca cuayá' ti' na cha' tlyu la cha' caca lo'o chcube' ngu' cuxi nde loo la. Li' chcube' ñat̄i nu ná ntaja'a taquiya' j̄i' cha' tso'o nu j̄i' ycuí' Ndyosi. <sup>18</sup> Tucui tsa cha' laca cha' clyaá ñat̄i nu ndu'ni cha' tso'o ti; pana nu ñat̄i xña'a, lo'o jua'a ñat̄i nu ntsu'u cha' cuxi j̄i' ni, tye cha' j̄i' ngu' bi' tsiya' ti. <sup>19</sup> Ndyiji xi cha' ti'í j̄i' mā juani chacuayá' j̄i' ycuí' Ndyosi. Cua jlo ti' Ni cha' bi', pana ná culati' Ni j̄i'na si jua'a. Ntsu'u cha' tya cua'ni na xcui' cha' tso'o, cha' ña'a ti xñi na cha' j̄i' ycuí' Ni nu ngüiñá lcaa lo na, masi nchcube' na; chañi cha' cña'asii Ni j̄i'na li'.

## 5

### *Cuii nu nda Pedro lo'o ñat̄i tya'a ngusñi cha' j̄i' Jesucristo*

<sup>1</sup> Sca ngu' cusu' nu laca loo laca na', lo'o juani nti' na' ta na' sca cuii lo'o cu'mā tya'a cusu' na. Lo'o na', cua na'a na' j̄i' Cristo lo'o nguxcube' ngu' j̄i' yu, bi' cha' jlo ti' na' cha' stu'ba ti tyi' lcaa tya'a na ca slo ycuí' Ndyosi; ña'a na cha' tlyu nu caca li'. <sup>2</sup> Ntsu'u cha' ña'asii tso'o mā j̄i' lcaa ngu' tya'a mā, ña'a taju ngu' tya'a mā ca su laca mā loo j̄i' ngu'. Ñi'ya nti' xlya', jua'a laca ngu' bi'; ñi'ya nti' ñat̄i nu ña'asii j̄i' xlya', jua'a laca na, ngu' cusu' tya'a na. Nga'a cha' xtyucua na j̄i' ngu' tya'a na cha' tyanu tachaa la cha' j̄i' Cristo tyiquee ngu'. Tyucui tyiquee mā cua'ni mā cña bi', cha' jua'a nti' ycuí' Ndyosi cha' cua'ni na; ná tso'o si ntsu'u cha' tatsaa ngu' tya'a mā j̄i' mā cha' cua'ni mā cña bi'. Lo'o jua'a ná tso'o si quiña'a tsa caya' xñi mā j̄i' ngu' cha' cua'ni mā cña bi', pana tso'o la si tyucui tyiquee mā cua'ni mā cña bi' cuentya j̄i'

ycui' Ndyosi. <sup>3</sup> Ná laca mā xu'na ngu' tya'a mā, bi' cha' tso'o ti cua'ni mā slo ngu', cha' taca ca cuayá' ti' xa' la ngu' tya'a mā ñi'ya nu ntsu'u cha' cua'ni ngu'. <sup>4</sup> Nu lo'o tyu'u tucua ycu' nu Xu'na na, li' ta Ni na tso'o nu tyacua ji'i mā. Ná nga'a cha' tye tsiya' ti na nu ta Ni ji'i lcaa na nu ntsu'u cña ji'na cha' ña'asii na ji'i taju ñati ji'i Ni; si'i ñi'ya nti' ngana nu caja ji'na lo'o ndyu'ni na cña nde chalyuu nu yala ti tye bi'.

<sup>5</sup> Lo'o jua'a cu'mā ngu' cuañi' ni, ta na' sca cuii lo'o mā. Taquiya' mā ji'i cha' nu nchcui' ngu' cusu' nu laca loo ji'i mā. Lo'o jua'a ntsu'u cha' xtyucua mā ji'i tya'a ñati mā, cha' ná tso'o cua'ni tyucuaa ti' mā ji'i ngu' bi'. Ndi'ya nscua cha' lo quityi ji'i ycu' Ndyosi:

Xuū tya'a ycu' Ndyosi lo'o ñati nu ndu'ni tyucuaa ti' ji'i tya'a ñati,

pana xtyucua tsa Ni ji'i ñati nu xti ti cha' ntsu'u tyiquee ngu' cuentya ji'i ycu' ca ngu'.

<sup>6</sup> Bi' cha' taquiya' mā ji'i cha' nu nchcui' ycu' Ndyosi nu laca loo tsiya' ti, cha' ná cua'ni tyucuaa ti' mā ji'i tya'a ñati mā; cua jlo ti' ycu' Ni ni tsa laca nu lo'o cua'ni Ni cha' caca mā ñati tlyu la. <sup>7</sup> Cacha' mā ji'i ycu' Ni lcaa cha' nu nclyacua tsa ti' mā ji'i, lo'o li' cua'ni Ni cha' nga'aa cube ti' mā ji'i cha' bi'. Chañi cha' ndube ti' ycu' Ni ña'a Ni ji'i cu'mā.

<sup>8</sup> ;Tii ti ti' mā tyi'i mā chalyuu! Ná caja' mā, cha' tya'a cusuū mā laca ycu' nu xña'a, lo'o jua'a cacua tsa ndu bi' slo mā. Ñi'ya nti' sca cuichi nu tyaala tsa nu ncl yana ji'i sca ñati cha' cacu ni', jua'a nti' ndya'a yu'u nu xña'a bi' chalyuu. <sup>9</sup> Xñi tso'o mā cha' ji'i ycu' Ndyosi cha' caca nguula ti' tyiquee

ma; li' ná ta ma chacuayá' tyijiloo nu xña'a bi' jil'i ma. Jlo ti' na cha' sca ti cuayá' ndyacua cha' ti'í jil'i lcaa tya'a na tyucui ña'a chalyuu. <sup>10</sup> Pana xti ti tsa tyacua cha' ti'í jil'i ma. Lo'o tye tsá nu nchcube' ma, li' cua'ni ycui' Ndyosi cha' caca tso'o ma, cua'ni Ni cha' caca nguula ti' tyiquee ma chaca quiya'; ta Ni juersa jil'i ma, cha' xcui' tso'o tsa ndu'ni ycui' Ni lo'o na. Xqui'ya Cristo cua ngusubi Ni ji'na cha' taca tyi'i na ca su tlyu su ntucua ycui' Ni. <sup>11</sup> Ná nga'a cha' tye tsá nu cua'ni tlyu na jil'i ycui' Ndyosi li', cha' laca Ni loo tsiya' ti. Jua'a caca cha' tu'ni.

*Nchcui' salya' Pedro lo'o ngu'*

<sup>12</sup> Jlo ti' na' cha' tso'o tsa ngusñi Silvano tya'a na cha' jil'i ycui' nu Xu'na na; yu bi' laca nu nguxtyucua tsa 'na lo'o nguscua ya quityi sube re cha' caa slo cu'ma. Nti' na' cha' caca nguula ti' tyiquee ma, cha' chañi cha' tlyu tsa cha' tso'o ndu'ni ycui' Ni lo'o na. Jlo ti' na' cha' bi', lo'o jua'a tso'o tsa si lo'o cu'ma tyi'u ti' ma cha' bi', ñi'ya laca lo'o nxyucua tsa ycui' Ni ji'na lcaa tsá.

<sup>13</sup> Ña'a tsaca taju ñati jil'i Jesucristo nde Babilonia re nda ngu' xlyo ni'i jil'i ma. Ngu' tya'a na laca ngu' bi', cha' lo'o tyucui taju ngu' bi', ngusubi ycui' Ndyosi jil'i ngu' cha' caca ngu' ñati jil'i Ni. “Xlyo ni'i”, nacui Marcos jil'i cu'ma, nu Marcos nu laca ñi'ya nti' sca sñi' na'. <sup>14</sup> Chcuicha' ma jil'i lcaa ngu' tya'a ma; quityi ma jil'i tya'a ma cuentya jna', cha' chañi cha' tso'o ntsu'u tyiquee na ña'a na jil'i tya'a na.

Cua'ni Ni cha' ti ti tyi'i cresiya jil'i lcaa cu'ma nu ntsu'u cha' jil'i ma lo'o Cristo.

**Cha' tso'o nu nchcui' ji'i Jesucristo nu xu'na  
na  
New Testament in Chatino, Tataltepec  
(MX:cta:Chatino, Tataltepec)**

copyright © 1981 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Chatino, Tataltepec

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Chatino, Tataltepec [cta], Mexico

**Copyright Information**

© 1981, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

**The New Testament**

in Chatino, Tataltepec

**© 1981, Wycliffe Bible Translators, Inc.**

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

---

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files  
dated 29 Jan 2022

68385231-313d-5500-aff2-e6b6a207d978